

Fra: noreply@regjeringen.no
Sendt: 8. april 2015 23:53
Til: Postmottak NFD
Emne: Nytt hørings svar til 15-348/3 - Høring - forskriftsendringer vedrørende eksport av fisk og fiskevarer

Referanse: 15-348/3
Høring: Høring - forskriftsendringer vedrørende eksport av fisk og fiskevarer
Levert: 08.04.2015 23:52
Svar type: Med merknader
Kontakt avsender: Marquart Nielsen Consulting AS
Kontaktperson: Christoffer Nielsen
Kontakt-e-post: marquart.nielsen@gmail.com
Tittel:
Uttalelse:

Høringsinnspill til: *Høring - forskriftsendringer vedrørende eksport av fisk og fiskevarer*

Fram til EUs hygiene forordning ble norsk lov, var Norge *storeeksportør av marint råstoff*. Etter at forordningene ble norsk lov (1. mars 2010), er Norge blitt *storeeksportør av næringsmidler* til tredjeland.

Den største utfordring ved dette "*regimeskift*" er at produksjon av fisk og fiskevarer i Norge reguleres av et felles (EØS) hygieneregelverk, dette på tross av at eksport til tredjeland ikke er en del av EØS avtalen. Eksport er for øvrig heller ikke omfattet av EFTA avtalen.

I tillegg har Norge ikke et eget regelverk, som regulerer hygienene ved produksjon av næringsmidler ment for eksport til tredjeland.

Eksport til tredjeland

Vi har i hele siste halvåret av 2014 på vegne av et dansk selskap jobbet med utfordringene ved non-compliance* produksjon ment for eksport til tredjeland. Vi konstaterer i den sammenheng at norske eksportører har store utfordringer som følge av fravær av regulering av non-compliance produksjon til tredjeland.

* Non-compliance produksjon er en produksjon som er i overensstemmelse med importlandets regelverk, men i strid med EØS regelverket.

Jamfør matlovens § 32 kan Mattilsynet i særskilte tilfeller gi dispensasjon fra loven hvis det ikke strider mot Norges internasjonale avtaler, herunder EØS avtalen. Ingen av forskriftene, som regulerer hygiene forordningen (matlovsforskriften, kontrollforskriften,

animaliekontrollforskriften, næringsmiddelhygieneforskriften, animaliehygieneforskriften) åpner for å dispensere fra de kapitlene som gjennomfører forordningene. Mattilsynet kan kun dispensere fra "utfyllende nasjonale bestemmelser", ingen av disse bestemmelsene har dog noen interesse i forbindelse med eksport til tredjeland.

Samhandel med foredlet sjømat til EU er underlagt sterke begrensninger i form av en tollbarriere som gjør det vanskelig (umulig) å komme inn på det europeiske marked med annet enn ferske filetprodukter.

Manglende regulering av non-compliance produksjon gjør det umulig for norske produsenter å produsere i henhold til importlandets krav, hvis disse krav ikke er i overensstemmelse med EU sine krav (Non-compliance). Dette er en reell utfordring i forbindelse med produksjon av RTE – produkter (spiseklare produkter) til tredjeland, ikke minst til USA, Australia og Midt Østen. Norske produsenter har motsatt produsenter i EU, i realiteten ikke mulighet til å tilfredsstille kravene i forhold til listeria i RTE produkter.

EU åpner for non-compliance produksjon ment for eksport ut av fellesskapet gjennom Forordning 178/2002, Artikkel 12 (matlovsforskriften). Siden eksport til tredjeland ikke er omfattet av EØS avtalen gjelder forordningens artikkel 12 ikke for Norge.

Matdepartementene er langt på vei enig med oss i vår vurdering og så vidt vi kan forstå så jobbes det med en løsning på utfordringene**. Selv om det sannsynligvis jobbes med utfordringene mener vi det er nødvendig med innspill fra vår side.

** Det vises til sak 2014/153197 (Mattilsynet), 2014/3359 (HOD) og 2014/6933 (NFD)

Høringsnotatet

Selv om det framheves i Meld. St. 22 (2012 – 2013) "*Verdens fremste sjømatnasjon*" (sitat):*[er] det viktig å dokumentere at produktet ikke vil utfordre smittebildet i importlandet, så har høringsnotatet lite fokus på utfordringene norske produsenter/eksportører av sjømat møter og vil møte framover i forhold til importlandets hygieneregelverk.*

Når det gjelder utfordringer norsk sjømateksport kan møte i forhold til mattrygghet i importlandet er følgende å lese i notatet (sitat):

[I] denne forbindelse er det viktig å presisere at Sjømatrådet bidrar til å kommunisere ut til

markedene fagkunnskap som er innhentet fra eller kvalitetssikret av Mattilsynet, NIFES, Vitenskapskomiteen for mattrygghet eller øvrige forskningsmiljøer. Det er Sjømatrådets oppgave å fange opp og rapportere tilbake til næring og myndigheter når det oppstår situasjoner i markedene som innebærer problematikk knyttet til mattrygghet, og kommunisere kunnskapsbasert informasjon tilbake til markedene. Problemstillinger på mattrygghetsområdet har i stor grad rettet seg mot produksjon og konsum av laks.

Vår vurdering

I forbindelse med vårt arbeid vedrørende utfordringene med non-compliance produksjon er det vår oppfattelse at ovenstående ikke "*skjer fyllest*".

1. Mattilsynet påpeker at produksjonen av fisk og fiskevarer skal skje i forhold til relevant regelverk (les: EUs hygieneforordning alene).
2. Mattilsynet påpeker at importlandets myndigheter er kjent med at norske produsenter produserer i henhold til EØS regelverket, også i forbindelse med eksport til tredjeland.

Fagkunnskap og/eller kvalitetssikringen fra Mattilsynets side vil i så måte være om ikke fraværende så mangelfull.

Sjømatrådet klarer ikke i tilstrekkelig grad å fange opp utfordringer knyttet til mattrygghet og kommunisere dette tilbake til Mattilsynet eller næringen (FHL/NSL).

1. Sjømatrådet har i fler tilfeller ikke klart "*å fange opp situasjoner som innebærer problematikk i forhold til mattrygghet*". Dette er dokumenterbart i forhold til listeria problematikken, ikke kun i forhold til hel laks, men i særdeleshet også i forhold til RTE produkter, ikke minst i forhold til røykte produkter.

Hadde Sjømatrådet fanget opp "konflikten" mellom eks. amerikansk krav til listeria i RTE produkter på den ene side og EUs krav på den annen side, så ville det amerikanske marked for røykte sjømatprodukter vært særdeles attraktivt i dag. Det samme vil være gjeldende for filetprodukter til sushi, ikke minst pre-rigor produkter.

I dag forsvinner verdiskapningen knyttet til røykte produkter ut av Norge og til Danmark og Polen.

Det samme bilde gjør seg gjeldende for Midt Østen, Australia, Sydøst Asia, etc.

Årsaken til at vi vurderer at Sjømatrådet ikke klarer å gjennomføre oppgaven som departementet for venter skyldes at det ikke foreligger et tydelig regelverk, som regulerer hygienene ved produksjon av næringsmidler ment for eksport til tredjeland.

Selv om Danmark er fullgyldig medlem av EU så har man et nasjonalt regelverk som regulerer eksporten ut av fellesskapet. Danmark har en eksport av animalske næringsmidler, som i volum og økonomi og marked kan sammenliknes med den norske samhandel/eksport av fisk og fiskevarer og det vil derfor være naturlig Norge også hadde et tilsvarende regelverk.

Merknad til høringsnotatet

For at Sjømatrådet skal kunne tilfredsstille forventningene fra departementet og for å sikre norske produsenter samme adgang til tredjelandsmarked som produsenter i EU, anbefales det, at

det utarbeides en eksportforskrift etter modell av den danske "*Bekendtgørelse om eksport av fødevarer*" med følgende formelle tittel *BEK nr 914 af 10/09/2012*.

Vedlegg:

-